

Bordeaux

Bordeaux er en by ved floden [Gironde](#) i det sydvestlige Frankrig. En havneby, som er hovedstaden i [Nouvelle-Aquitaine](#)-regionen, såvel som [præfekturet](#) i Gironde-afdelingen.

Dens indbyggere kaldes "*Bordelais*" (maskulin) eller "*Bordelaises*" (feminin). Udtrykket "Bordelais" kan også referere til byen og dens omkringliggende region.

Selve byen Bordeaux havde en befolkning på 259.809 i 2020 inden for sit lille kommunale område på 49 km², men sammen med sine [forstæder](#) og [forstæder](#) havde Bordeaux [storbyområde](#) en befolkning på 1.376.375 samme år den sjette mest befolkede i Frankrig efter [Paris](#), [Lyon](#), [Marseille](#), [Lille](#) og [Toulouse](#).

Bordeaux og 27 forstadskommuner danner [Bordeaux Metropolis](#), en [indirekte valgt storbymyndighed](#), der nu har ansvaret for bredere storby spørgsmål. Bordeaux Metropolis, med en befolkning på 819.604 er det femte mest befolkede storbyråd i Frankrig efter byrådene i [Paris](#), [Marseille](#), [Lyon](#) og [Lille](#).

Bordeaux er en verdens hovedstad for vin. Mange slotte og vinmarker står på bjergskråningerne i [Gironde](#), og byen er hjemsted for verdens vigtigste vinmesse, [Vinexpo](#).

Bordeaux er også et af centrene for gastronomi og forretningsturisme til afholdelse af internationale kongresser.

Det er et centralt og strategisk knudepunkt for luftfarts-, militær- og rumsektoren, hjemsted for internationale virksomheder som [Dassault Aviation](#), [Ariane Group](#), [Safran](#) og [Thalès](#).

Forbindelsen med luftfarten går tilbage til 1910, året hvor det første fly fløj over byen. Et krydsfelt af viden gennem universitetsforskning, det er hjemsted for en af de eneste to [megajoule-lasere](#) i verden samt en universitetsbefolkning på mere end 130.000 studerende i Bordeaux Metropolis.

Bordeaux er en international turistdestination for sin arkitektoniske og kulturelle arv med mere end 362 historiske monumenter, hvilket gør det, efter Paris, til byen med de mest fredede eller registrerede monumenter i Frankrig.

"Aquitaines perle" er blevet kåret som årets europæiske destination i en online-afstemning i 2015. Metropolen har også modtaget priser og rangeringer af internationale organisationer, såsom i 1957 blev Bordeaux tildelt Europaprisen for sin indsats for at formidle det europæiske ideal.

I juni 2007 blev [månens havn](#) i det historiske Bordeaux optaget på [UNESCOs verdensarvsliste](#) for sin enestående arkitektur og urbane ensemble og i anerkendelse af Bordeaux' internationale betydning gennem de sidste 2000 år. Bordeaux er også rangeret som en tilstrækkelig by af [Globalization and World Cities Research Network](#) .

Under Anden Verdenskrig faldt Bordeaux under [tysk besættelse](#).

I maj og juni 1940 var Bordeaux stedet for den portugisiske generalkonsul [Aristides de Sousa Mendes'](#) livreddende aktioner, som ulovligt tildelte tusindvis af portugisiske visa, som var nødvendige for at passere den spanske grænse, til flygtninge, der flygtede fra Tyskland.

Fra 1941 til 1943 etablerede den [italienske kongelige flåde BETASOM](#), en ubådsbase i Bordeaux. Italienske ubåde deltog i [slaget om Atlanten](#) fra den base, som også var en vigtig base for tyske [ubåde](#) som hovedkvarter for [12. U-bådsflotille](#).

De massive, armerede U-bådspanne i armeret beton har vist sig upraktiske at rive ned og bruges nu delvist som kulturcenter for udstillinger.

I 2007 blev 40% af byens overfladeareal, beliggende omkring [Månens Havn](#), opført som verdensarvssteder. Unesco indskrev Bordeaux som "en beboet historisk by, et enestående urbant og arkitektonisk ensemble, skabt i oplysningstiden, hvis værdier fortsatte op til første halvdel af det 20. århundrede, med mere beskyttede bygninger end nogen anden fransk by undtagen Paris".

Bordeaux ligger tæt på den europæiske [atlanterhavskyst](#), i det sydvestlige Frankrig og i den nordlige del af Aquitaine-regionen. Det er omkring 500 km (310 mi) sydvest for Paris.

Byen er bygget på et sving af [floden Garonne](#) og er opdelt i to dele. Højre bred mod øst og venstre bred mod vest.

Historisk set er venstre bred mere udviklet, fordi vandet, når det flyder uden for svinget, laver en fure med den nødvendige dybde for at tillade passage af handelsskibe, som plejede at losse på denne side af floden. Men i dag udvikler højre bred sig, herunder nye byprojekter.

I Bordeaux er Garonne-floden tilgængelig for [havskibe](#) gennem [Gironde-mundingen](#). Den højre bred af Garonne er en lavtliggende, ofte sumpet slette.

Vinen blev introduceret til Bordeaux-regionen af romerne, sandsynligvis i midten af det første århundrede, for at levere vin til lokalt forbrug, og vinproduktionen har været kontinuerlig i regionen siden.

Bordeaux vinavlerområde har omkring 116.160 hektar vinmarker , 57 [appellationer](#), 10.000 vinproducerende godser (châteaux) og 13.000 drueavlere.

Med en årlig produktion på cirka 960 millioner flasker producerer Bordeaux-området store mængder hverdagsvin samt nogle af de dyreste vine i verden. Inkluderet blandt sidstnævnte er områdets fem *førende cru* ([First Growth](#)) rødvine (fire fra [Médoc](#) og en, [Château Haut-Brion](#), fra [Graves](#)), etableret af [Bordeaux Wine Official Classification fra 1855](#).

Både røde og [hvide vine](#) laves i Bordeaux-regionen. Rød Bordeaux-vin kaldes [claret](#) i Det Forenede Kongerige. Rødvine er generelt lavet af en blanding af druer og kan være lavet af [Cabernet Sauvignon](#), [Merlot](#), [Cabernet Franc](#), [Petit verdot](#), [Malbec](#) og, mindre almindeligt i de senere år, [Carménère](#).

Hvid Bordeaux er lavet af [Sauvignon blanc](#), [Sémillon](#) og [Muscadelle](#). [Sauternes](#) er en underregion af Graves kendt for sine intenst søde, hvide [dessertvine](#) såsom [Château d'Yquem](#).

På grund af en overflod af vin ([vinsø](#)) i den generiske produktion, prispresset forårsaget af en stadig stærkere international konkurrence, og [vine pull-ordninger](#), er antallet af avlere for nylig faldet fra 14.000, og arealet med vin er også faldet betydeligt. I mellemtiden steg den globale efterspørgsel efter første vækster og de mest berømte mærker markant, og deres priser steg i vejret.

Cité [du Vin](#), et museum såvel som et sted for udstillinger, shows, filmprojektioner og [akademiske seminarer](#) om temaet vin åbnede dørene i juni 2016.

Laser [Mégajoule](#) vil være en af de mest kraftfulde lasere i verden, der muliggør [grundlæggende forskning](#) og udvikling af [laser-](#) og [plasmateknologier](#) .

Omkring 15.000 mennesker arbejder for luftfartsindustrien i Bordeaux.

Byen har nogle af de største virksomheder, herunder [Dassault](#) , [EADS](#) [Sogerma](#), [Snecma](#) [Thales](#) [SNPE](#) og andre. Dassault [Falcon-](#) privatflyene er bygget der såvel som [militærflyene Rafale](#) og [Mirage 2000](#), [Airbus A380- cockpittet](#), [boosterne](#) til [Ariane 5](#) og [M51 SLBM- missilet](#).

Turisme, især [vinturisme](#) , er en stor industri. [Globelink.co.uk](#) nævnte Bordeaux som den bedste turistdestination i Europa i 2015. [Gourmet Touring](#) er en turismevirksomhed, der opererer i Bordeaux-vinområdet.

Adgang til havnen fra Atlanterhavet sker via [Gironde-mundingen](#) . Næsten ni millioner tons varer ankommer og forlader hvert år

Vigtigste seværdigheder

Bordeaux er klassificeret som "City of Art and History". Byen er hjemsted for 362 [historiske monumenter](#) (kun Paris har flere i Frankrig) med nogle bygninger, der går tilbage til romertiden. Bordeaux,

[Månens Havn](#), er blevet optaget på [UNESCOs verdensarvsliste](#) som "et fremragende urbant og arkitektonisk ensemble".

Bordeaux er hjemsted for et af Europas største arkitektoniske byområder fra det 18. århundrede, hvilket gør det til en eftertragtet destination for turister og biografproduktionshold. Det skiller sig ud som en af de første franske byer, efter [Nancy](#), der er gået ind i en æra med [urbanisme](#) og storbyprojekter, med teamet Gabriel far og søn, arkitekter for kong [Louis XV](#), under opsyn af to intendanten (guvernører), først [Nicolas-François Dupré de Saint-Maur](#) derefter Marquis de Tourny.

Saint-André-katedralen, Saint-Michel-basilikaen og Saint-Seurin-basilikaen er en del af [verdensarvsstederne for ruterne i Santiago de Compostela i Frankrig](#) . Orgelet i [Saint-Louis-des-Chartrons](#) er registreret på de franske [monumenter historiques](#).

Bygninger

De vigtigste seværdigheder inkluderer:

- [Place de la Bourse](#) (1735-1755), designet af den kongelige arkitekt [Jacques Gabriel](#) som landskab for en [rytterstatue](#) af Ludvig XV, nu erstattet af *Fontænen af De Tre Gracier* .
- [Grand Théâtre](#) (1780), et stort neoklassisk teater bygget i det 18. århundrede.
- *Allées de Tourny*
- *Cours de l'Intendance*
- *Place du Chapelet*
- *Place du Parlement*
- [Place des Quinconces](#) , den største plads i Frankrig.
- *Monument aux Girondins*
- *Place Saint-Pierre*
- [Pont de pierre](#) (1822)
- [Bordeaux-katedralen](#) (*Saint André*) , indviet af [pave Urban II](#) i 1096 og dedikeret til apostlen Saint Andrew. Af det oprindelige romanske bygningsværk er kun en mur i

skibet tilbage. Den Kongelige Dør er fra begyndelsen af 1200-tallet, mens resten af byggeriet for det meste er fra 1300- og 1400-tallet.

- [Tour Pey-Berland](#) (1440-1450), et massivt, firkantet gotisk tårn annekteret til katedralen.
- [Sainte-Croix kirke](#) : Denne kirke, dedikeret til det hellige kors, står på stedet for et kloster fra det syvende århundrede, som blev ødelagt af saracenerne. Genopbygget under karolingerne, blev det igen ødelagt af normannerne i 845 og 864. Den nuværende bygning blev opført og blev bygget i slutningen af det 11. og begyndelsen af det 12. århundrede. Facaden er i [romansk stil](#) .
- Den gotiske [Saint Michel-basilika](#) , bygget mellem slutningen af det 14. århundrede og det 16. århundrede.
- [Basilica of Saint Severinus](#) , den ældste kirke i Bordeaux, bygget i det tidlige sjette århundrede på stedet for en palæo-kristen nekropolis. Det har en [portiko](#) fra det 11. århundrede , mens [apsis](#) og [tværskib](#) er fra det 12. Skibet fra det 13. århundrede har kapeller fra det 11. og 14. århundrede. Den gamle krypt huser grave fra den merovingerske familie.
- *Église Saint-Pierre* , gotisk kirke
- *Église Saint-Éloi* , gotisk kirke
- *Église Saint-Bruno* , barokkirke dekoreret med fresker
- *Église Notre-Dame* , barokkirke
- *Église Saint-Paul-Saint-François-Xavier* , barokkirke
- [Palais Rohan](#) , engang ærkebiskoppens residens, nu rådhus
- [Palais Gallien](#) [fr] , resterne af et [romersk amfiteater fra det sene andet århundrede](#)
- *Porte Cailhau* , et middelalderligt [porthus](#) i de gamle bymure.
- *La Grosse Cloche* (1400-tallet), den anden tilbageværende port i middelaldermurene. Det var [klokketårnet](#) på det gamle rådhus. Det består af to 40 meter høje (131 fod) cirkulære tårne og et centralt [klokketårn](#) , der rummer en [klokke](#) , der vejer 7.800 kg (17.200 lb). Uret er fra 1759.
- [Grande Synagogue](#) , færdiggjort 1882
- [Rue Sainte-Catherine](#) , den længste gågade i Frankrig
- *Darwin-økosystem* , alternativ plads til tidligere militærkaserner
- BETASOM ubådsbasen

Erindring om slaveri

Slaveri var en del af en voksende drift for byen.

For det første var Bordeaux i det 18. og 19. århundrede en vigtig slavehavn, som oplevede omkring 500 slaveekspeditioner, der forårsagede deportation af 150.000 afrikanere af Bordeaux-skibsejere.

For det andet, selvom " [trekanthandelen](#) " kun repræsenterede 5% af Bordeaux' rigdom, vedrører byens direkte handel med Caribien, der tegnede sig for de øvrige 95%, de koloniale varer fremstillet af slaven (sukker, kaffe, kakao)).

Og for det tredje, i samme periode, fandt en større migrationsbevægelse af aquitanere sted til de caribiske kolonier, hvor [Saint-Domingue](#) (nu [Haiti](#)) var den mest populære destination. 40% af den hvide befolkning på øen kom fra [Aquitaine](#). De trivedes med [plantageindkomster](#) , indtil de [første slaveoprør](#) , som sluttede i 1848 i den endelige afskaffelse af slaveriet i Frankrig.

En statue af [Modeste Testas](#), en etiopisk kvinde, der blev slaveret af de Bordeaux-baserede Testas-brødre, blev afsløret i 2019.

Hun blev handlet af dem fra Vestafrika til Philadelphia (hvor en af brødrene tvang hende til at få to børn med ham) og blev i sidste ende befriet og boede i Haiti. Bronzeskulpturen blev skabt af de haitiske kunstnere [Woodly Caymitte](#).

En række spor og mindsteder er synlige i byen. Desuden åbnede [Museum of Aquitaine](#) i maj 2009 rum dedikeret til "Bordeaux i det 18. århundrede, transatlantisk handel og slaveri". Dette værk, rigt illustreret med originale dokumenter, bidrager til at udbrede viden om dette spørgsmål, idet det frem for alt præsenterer fakta og deres kronologi.

Regionen Bordeaux var også land for adskillige fremtrædende [abolitionister](#), som [Montesquieu](#), [Laffon de Ladébat](#) og [Elisée Reclus](#). Andre var medlemmer af [Society of the Friends of the Blacks](#) som de revolutionære [Boyer-Fonfrède](#), [Gensonné](#), [Guadet](#) og [Ducos](#).

Parker og haver

- [Jardin public de Bordeaux](#) , med inde i [Jardin botanique de Bordeaux](#)
- [Jardin botanique de la Bastide](#)
- *Parc bordelais*
- *Parc aux Angeliques*
- *Jardin des Lumières*
- *Parc Rivière*
- *Parc Floral*
- *Pont Jacques Chaban-Delmas*

[Chaban Delmas bro](#)

Broen er Europas lodrette [løftebro med](#) længst spændvidde.

[Pont Jacques Chaban-Delmas](#), blev åbnet i 2013 i Bordeaux, der strækker sig over floden Garonne. Det centrale løftespænd er 117 meter langt (384 fod), vejer 4.600 tons og kan løftes lodret op til 53 meter (174 fod) for at lade høje skibe passere nedenunder.

Broen på 160 millioner euro blev indviet af præsident [François Hollande](#) og borgmester Alain Juppé den 16. marts 2013. Broen blev opkaldt efter afdøde [Jacques Chaban-Delmas](#) , som var en tidligere premierminister og [borgmester](#) i Bordeaux.

Handle ind

Bordeaux har mange indkøbsmuligheder.

I hjertet af Bordeaux ligger [Rue Sainte-Catherine](#). Denne shoppinggade, der kun er til fodgængere, har 1,2 kilometer (0,75 mi) butikker, restauranter og caféer.

Det er også en af de længste shoppinggader i Europa. *Rue Sainte-Catherine* starter ved *Place de la Victoire* og slutter ved *Place de la Comédie* ved *Grand Théâtre*.

Butikkerne bliver gradvist mere eksklusive, efterhånden som man bevæger sig mod *Place de la Comédie*, og det nærliggende *Cours de l'Intendance* er, hvor man finder de mere eksklusive butikker og butikker.

Kultur

Bordeaux er også den første by i Frankrig, der i 1980'erne har skabt et arkitekturudstillings- og forskningscenter, [Arc en rêve](#).

Bordeaux byder på et stort antal biografer, teatre og er hjemsted for [Opéra national de Bordeaux](#).

Der er mange spillesteder med forskellig kapacitet. Byen byder også på flere festivaler i løbet af året.

I oktober 2021 blev Bordeaux nomineret til [Europa-Kommissionens](#) 2022 European Capital of Smart Tourism-pris sammen med [København](#), [Dublin](#), [Firenze](#), [Ljubljana](#), [Palma de Mallorca](#) og [Valencia](#) .

Veje

Bordeaux er et vigtigt vej- og motorvejskryds .

Byen er forbundet med Paris via motorvej [A10](#) , med Lyon via [A89](#) , med Toulouse via [A62](#) og med Spanien via [A63](#) .

Der er en 45 km (28 mi) [ringvej](#) kaldet " [Rocade](#) ", som ofte er meget befærdet. Endnu en ringvej er under overvejelse.

Bordeaux har fem vejbroer, der krydser [Garonne](#). Pont de pierre blev bygget i 1820'erne og tre moderne broer er bygget efter 1960: Pont Saint Jean, lige syd for Pont de pierre (begge beliggende i centrum), Pont [d'Aquitaine](#) , en hængebro nedstrøms fra centrum, og Pont François Mitterrand, der ligger opstrøms for centrum.

Disse to broer er en del af ringvejen omkring Bordeaux.

En femte bro, [Pont Jacques-Chaban-Delmas](#), blev bygget i 2009-2012 og åbnede for trafik i marts 2013.

Beliggende halvvejs mellem Pont de pierre og Pont d'Aquitaine og betjener centrum i stedet for motorvejstrafik, er det en [lodret løftebro](#) med en højde i lukket position, der kan sammenlignes med Pont de pierre og Pont d'Aquitaine, når den er åben.

Alle fem vejbroer, inklusive de to motorvejsbroer, er også åbne for cyklister og fodgængere. En anden bro, Pont Jean-Jacques Bosc, er blevet bygget i 2018.

Da Bordeaux mangler stejle bakker, er det relativt venligt over for cyklister. Cykelstier (adskilt fra vejbanerne) findes på motorvejsbroerne, langs flodbredden, på universitetets campusser og i øvrigt andre steder i byen.

På mange af byens boulevarder findes [cykelstier](#) og [busbaner](#), der eksplicit tillader cyklister. Et betalt [cykeldelingssystem](#) med automatiserede stationer blev etableret i 2010.

Jernbane

Hovedbanegården, [Gare de Bordeaux Saint-Jean](#), nær byens centrum, har 12 millioner passagerer om året.

Den betjenes af den franske nationale ([SNCF](#)) jernbanes højhastighedstog, [TGV](#), der kommer til Paris på to timer, med forbindelser til store europæiske centre som [Lille](#), Bruxelles, [Amsterdam](#), [Köln](#), Genève og London.

TGV betjener også [Toulouse](#) og [Irun](#) (Spanien) fra Bordeaux.

Der er regelmæssig togforbindelse til [Nantes](#), Nice, [Marseille](#) og [Lyon](#).

Gare Saint-Jean er det vigtigste knudepunkt for regionaltog ([TER](#)), der drives af SNCF til [Arcachon](#), [Limoges](#), [Agen](#), [Périgueux](#), [Langon](#), [Pau](#), Le Médoc, Angoulême og [Bayonne](#).

Historisk set plejede toglinjen at afslutte ved en station på højre bred af floden Garonne nær Pont de Pierre, og passagerer krydsede broen for at komme ind i byen.

Efterfølgende blev en dobbeltsporet ståljernbanebro bygget i 1850'erne af [Gustave Eiffel](#) for at bringe tog over floden direkte ind i Gare de Bordeaux Saint-Jean. Den gamle station blev senere ombygget og omfattede i 2010 en biograf og restauranter.

Den tosporede Eiffelbro med en hastighedsgrænse på 30 km/t blev en flaskehals, og en ny bro blev bygget, som åbnede i 2009.

Den nye bro har fire spor og tillader tog at passere med 60 km/t. Under planlægningen var der stor lobbyvirksomhed fra Eiffel-familien og andre tilhængere for at bevare den gamle bro som en gangbro over Garonne, med muligvis et museum for at dokumentere broens historie og Gustave Eiffels bidrag.

Beslutningen blev truffet for at redde broen, men i begyndelsen af 2010 var der ikke offentliggjort nogen planer om dens fremtidige brug. Broen forbliver intakt, men ubrugt og uden adgangsmuligheder.

LGV [Sud Europe Atlantique](#) blev fuldt operationel i juli 2017, hvilket forkortede rejsetiden fra Bordeaux by til Paris til 2 timer og 4 minutter.

Luft

Bordeaux betjenes af [Bordeaux-Mérignac Lufthavn](#), som ligger 8 km (5,0 mi) fra byens centrum i forstadsbyen [Mérignac](#).

Sporvogne, busser og både

[Sporvogn de Bordeaux](#)

Bordeaux har et vigtigt offentligt transportsystem kaldet [Transports Bordeaux Métropole](#) (TBM). Denne virksomhed drives af Keolis-gruppen.

Netværket består af:

- Fire [sporvognslinjer](#) ([A](#) , [B](#) , [C](#) og [D](#))
- 75 [busruter](#) , alle forbundet til sporvejsnettet (fra 1 til 96)
- 13 natbusruter (fra 1 til 16)
- En [elektrisk bus](#) shuttle i byens centrum
- En båd shuttle på Garonne floden

Dette netværk drives fra kl. 05.00 til kl. 02.00.

Der havde været flere planer om at etablere et undergrundsnet, men de gik i stå af både geologiske og økonomiske årsager.

Arbejdet med [Tramway de Bordeaux](#) -systemet blev påbegyndt i efteråret 2000, og tjenester startede i december 2003, der forbinder Bordeaux med dets forstæder.

Sporvognssystemet bruger [Alstom APS](#) en form for [jordnær strømforsyningsteknologi](#) udviklet af det franske firma [Alstom](#) og designet til at bevare det æstetiske miljø ved at eliminere luftkabler i den historiske by.

Konventionelle luftkabler bruges uden for byen. Systemet var kontroversielt for dets betydelige omkostninger til installation, vedligeholdelse og også for de mange indledende tekniske problemer, der lammede netværket. Mange gader og pladser langs sporvejsruten blev til fodgængerområder med begrænset adgang for biler.

Bordeaux-sporvognssystemet nåede Mérignac lufthavn den 29. april 2023 med åbningen af en 5 km lang forlængelse af linje A

[Taxaer](#)

Der er mere end 400 taxaer i Bordeaux.